

ПРАВОВІ АСПЕКТИ БОРОТЬБИ З ЕКОЦИДОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Міненко С.І., д-р філософії з менеджменту, доц.
Науковий керівник – канд. екон. наук., проф. **І.І. Божидай**
Державний біотехнологічний університет

Сучасний світ стикається з нагальною потребою в ефективних заходах для захисту навколишнього середовища в умовах зростаючого впливу глобалізації на бізнес. Один із найбільш серйозних викликів, які виникають у зв'язку з цим, - це екоцид, який загрожує екосистемам та здоров'ю людей по всьому світу.

Екоцид – це термін, що визначає масштабні порушення екологічних норм та правил, що призводять до серйозного забруднення довкілля та завдають значної шкоди природі. У контексті підприємницької діяльності екоцид може виявлятися у викидах токсичних речовин, забрудненні водних джерел або знищенні екосистем через лісозаготівельну або мінеральну діяльність. Це створює загрозу як для природи, так і для здоров'я людини, а також призводить до економічних втрат та погіршення якості життя. У зв'язку з глобальними екологічними проблемами, такими як зміна клімату та втрата біорізноманіття, боротьба з екоцидом стає надзвичайно важливою для забезпечення життєздатності планети та збереження здорового середовища для майбутніх поколінь.

У контексті підприємницької діяльності екоцид може відображати дії або бездіяльність підприємств, які призводять до викидів токсичних речовин у повітря, забруднення водних ресурсів або знищення екосистем через лісозаготівельну або мінеральну діяльність. Від цього може страждати як природа, так і людське здоров'я, а також економіка через втрату природних ресурсів та погіршення якості життя.

Одним із ключових аспектів у боротьбі з екоцидом є правове регулювання, яке встановлює стандарти та відповідальність за екологічні порушення. Національні та міжнародні законодавчі акти грають важливу роль у цьому процесі, надаючи рамки для запобігання та карантинування екологічних злочинів. Наприклад, багато країн мають закони, які регулюють викиди токсичних речовин у повітря та воду, обмежують вирубування лісів та регулюють видалення відходів. У міжнародному масштабі, такі угоди як Кіотський протокол та Паризька угода зобов'язують країни до зменшення викидів парникових газів та впровадження заходів з мінімізації змін клімату. Однак,

важливо забезпечити ефективне виконання цих законів та угод у всіх сферах бізнесу та глобальному рівні для забезпечення екологічної стійкості та збереження навколишнього середовища.

Глобалізація суттєво впливає на природне середовище та екологічні системи, особливо через збільшення обсягів торгівлі, виробництва та використання природних ресурсів. З одного боку, інтенсивний міжнародний обмін товарів призводить до зростання обсягів виробництва та експорту, що часто супроводжується великими викидами в атмосферу та забрудненням водних ресурсів. З іншого боку, збільшення використання природних ресурсів для задоволення попиту на світових ринках призводить до вирубування лісів, забруднення водних басейнів та знищення біорізноманіття. Все це породжує серйозні екологічні проблеми, такі як зміна клімату, втрата біорізноманіття та забруднення довкілля, які вимагають комплексних стратегій та спільних зусиль на міжнародному рівні для їх ефективного вирішення.

Підприємства відіграють ключову роль у запобіганні та реагуванні на екологічні катастрофи через свою діяльність та вплив на природне середовище. Вони мають можливість впроваджувати технології та практики, спрямовані на зменшення негативного впливу на довкілля, використання відновлювальних джерел енергії та ефективне використання ресурсів. Крім того, підприємства повинні мати ефективні плани та процедури реагування на екологічні аварії та катастрофи, щоб мінімізувати їх наслідки та запобігти подальшому забрудненню. У випадку екоциду, встановлення відповідальності передбачає застосування правових механізмів, таких як штрафи, судові позови та інші санкції, які можуть бути застосовані до підприємств або осіб, винних у серйозних порушеннях екологічних норм та правил. Однак ефективність таких механізмів часто залежить від системи правозастосування та здатності правоохоронних органів контролювати та реагувати на порушення. Тому важливо розвивати та підтримувати ефективну систему правового контролю за екологічними злочинами для забезпечення сталого розвитку та охорони довкілля.

Підкреслення важливості співпраці між країнами та міжнародними організаціями у боротьбі з екологічними загрозами визначається необхідністю координованих зусиль для вирішення глобальних проблем. Сучасні екологічні виклики, такі як зміна клімату, втрата біорізноманіття та забруднення довкілля, перевищують межі національних кордонів і вимагають спільних стратегій та міжнародних механізмів контролю. Співпраця між країнами дозволяє обмінюватися найкращими практиками, технологіями та ресурсами

для забезпечення ефективного вирішення проблем. Міжнародні організації, такі як ООН та Європейський союз, відіграють важливу роль у координації зусиль та розробці спільних стратегій для збереження природи та забезпечення сталого розвитку. Розвиток міжнародних механізмів контролю є ключовим для забезпечення виконання угод та узгоджених заходів на міжнародному рівні, що сприяє вирішенню екологічних проблем та забезпеченню довгострокової сталості природних ресурсів.

Зміцнення правових механізмів у боротьбі з екоцидом вимагає комплексного підходу та впровадження новаторських інструментів в екологічне законодавство. Одним із можливих шляхів є посилення відповідальності підприємств за екологічні злочини шляхом встановлення жорстких штрафів та санкцій за порушення природоохоронних норм. Крім того, важливо стимулювати підприємства до впровадження зелених технологій та сталого виробництва шляхом надання фінансових інcentивів, податкових пільг та інших заохочень за прийняття екологічно відповідальних практик. Розвиток екологічно орієнтованих бізнес-моделей та створення сприятливого середовища для розвитку сталого бізнесу також може сприяти зменшенню впливу підприємств на довкілля та запобіганню екологічним катастрофам. Ці заходи спрямовані на забезпечення більш ефективного захисту природи та створення сталого розвитку, що відображається на благополуччі суспільства та економічному зростанні.

Боротьба з екоцидом у умовах глобалізації бізнесу вимагає комплексного підходу та спільних зусиль усіх зацікавлених сторін, включаючи правові установи, компанії та громадські організації. Лише шляхом спільної роботи ми зможемо забезпечити збереження природного середовища для майбутніх поколінь та забезпечити стале та збалансоване розвиток суспільства.

Інформаційні джерела

1. Razzaque, J., & Alam, S. (Eds.). (2019). *Routledge Handbook of International Environmental Law*. Routledge.
2. Міністерство екології та природних ресурсів України. (2020). Офіційний веб-сайт. Доступно на: <https://menr.gov.ua/>.
3. Липовий, В. (2019). *Екологічне право України: навч. посібник*. Київ: Юрінком Інтер.
4. Портал "Екологія та право". Доступно на: <http://www.ecopravo.com/>.